

Hilde Overbergh

Cheer the Sum and Celebrate the Parts

Het geheel is meer dan de som van de delen. Toch zijn alle delen onmisbaar eigen. Elk werk van Hilde Overbergh is als een puzzel waarvan de stukken nog onbekend zijn. Ze vindt ze bij elkaar in de straat, in containers, in fragmenten van de stad of objecten van haar eigen hand. Haar atelier is een smeltkroes van voelbaar materiaal: verf, karton, aluminium, hout, fotografie, textiel, transparant, glanzend, schuim, hard, zacht.

De gevonden voorwerpen en materialen hebben hun eigen geschiedenis als restanten van een dagelijkse (en mogelijk banale) werkelijkheid. Ze brengen tijd door in Overberghs atelier, waar ze opgeladen zijn met het potentieel om aan een heel nieuw leven te beginnen. Ze worden er ontdaan van elke voormalige functie en intuïtief, empirisch, geleidelijk gedeconstrueerd.

Zo vergaat het ook de kleine schilderijen die zij zelf maakt en bewaart, maar enkel met de bedoeling om ze op diezelfde manier te behandelen; als gedeconstrueerde bouwstenen voor andere werken. Mogelijk worden ze helemaal verscheurd of verknipt. Het schilderen is een noodzakelijke handeling, maar enkel binnen haar creatieproces, als een startpunt van het denken, niet als eindresultaat. De status van deze schilderijen in het atelier is gelijkwaardig aan de gevonden fragmenten die ze verzamelt. Ze voelt zich geenszins hun auteur, hoewel ze ze zelf creëerde en hun 'gevonden' waarde dus fictief is, in tegenstelling tot de materialen die een documentaire kwaliteit van de buitenwereld meebrengen. Ook flarden van historische meesters figureren trouwens als collage-element. Scherpe blikken zullen misschien knipogen naar onder andere Edouard Vuillard of Francisco de Goya herkennen. Restmateriaal van de drukke stad, historische referenties of eigen maniërisme: allemaal vormen ze gelijkwaardige puzzelstukken.

Vooraf tijdens haar studies in Los Angeles raakte Overbergh beïnvloed door de Amerikaanse action painters en abstract expressionisten. De manier waarop ze dagelijkse, aangetaste objecten verwerkt tot een nieuw geheel nodigt bijvoorbeeld associaties uit met Robert Rauschenberg. Net als in het geval van Rauschenberg eindigen best veel van haar werken tegen de muur, maar zijn het niet noodzakelijk schilderijen in de strikte betekenis van het woord. Overbergh denkt als een schilder, maar werkt als een beeldhouwer. In de eerste plaats onderzoekt ze hoe verschillende gelaagde texturen elkaar beïnvloeden. In haar handelingen voegt ze toe en haalt ze weg. 'Assemblage' is wellicht nog de meest passende term.

Het werk van Overbergh is uitermate fysiek. Niet alleen in het maakproces, waarbij ze delen heen en weer sleept, toevoegt, wegneemt, verplaatst, door haar atelier draagt, in stukken knipt, zaagt, scheurt of plakt. Ook niet alleen in het formaat van de werken, dat haar eigen lichaam als referentie heeft. Maar vooral in de tactiele materialiteit zelf, die geen middel is maar het doel. Het werk heeft niet de intentie een representatie of afbeelding van de realiteit te zijn. Het is een werkelijkheid op zich.

Sinds kort werkt Overbergh ook met glas. Ze experimenteerde met het combineren van verschillende soorten gekleurd glas in ronde vormen – loodzware schijven die haltergewichten zouden kunnen evoceren, ware het niet dat ze hier figureren als zwevende schommels in de ruimte. Zo gaan ze in gesprek met alle werken tegen de muren, die statischer lijken, maar evengoed een onaflatend gevoel van beweeglijkheid in zich dragen.

In andere, grootschalige installaties brengt Overbergh soms haar atelier binnen in de tentoonstelling. Ze laat onafgewerkte materialen in dialoog gaan met de ruimte zelf en vertaalt zo haar proces naar de scenografie. De afgewerkte staat van de werken tegen de muur is gedeeltelijk schijn. Of anders geformuleerd: voor haar is het uiterst belangrijk dat er een gevoel van procesmatigheid, handeling of

inwisselbaarheid aanwezig blijft. In principe kan elk werk na de tentoonstelling terug in haar atelier terechtkomen en naar een andere vorm transformeren. De mogelijkheden eindigen nooit.

Het geheel toejuichen; de delen op zich vieren. Met haar geassembleerde werken appelleert Overbergh rechtstreeks aan onze zintuigen. Zonder bemiddeling van rationele associaties, zonder een verwijzing naar iets anders of méér: het materiaal is een directe informatieoverdracht. Het vertelt ons dingen die niet in woorden te vatten zijn. In een tijd waarin beelden van vernieling onze schermen en ogen teisteren, herinnert Overberghs werk ons eraan dat overblijfselen een signaal kunnen zijn van nieuwe mogelijkheden. Ze benadert destructie en restmateriaal niet met wanhoop of desinteresse, maar met hoopvolle verbeelding; als een nieuw begin.

Tamara Beheydt